

2024-2025

Studiegids

Tweejarige opleiding Integrative Medicine en Leefstijlgeneskunde

Inhoud

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Stand van zaken	3
Herkomst integrale geneeskunde	3
Over de Academy for Integrative Medicine	3
Over de opleidingen	4
Onderwijsconcept	4
Onderwijsvorm	5
Docenten	5
Eerste jaar	5
Tweede jaar	6
Relatie tussen het eerste en het tweede jaar	6
Afgeronde opleiding	6
Locatie	6
Accreditaties	6
Opleidingsdata 2024-2025	7
Besloten onderdelen	8
Open onderdelen	8
Toelatingseisen	8
Studiebelasting	8
Lestijden	8
Portfolio	8
Peergroup-traject	8
Stage	8
Lesmateriaal	9
Vrijstelling	10
Uitstel	10
Examenreglement	10
Examen	10
Herkansing	10
Diploma	10
Praktische informatie	12
Studiekosten	12
Studiefinanciering	12

<u>Erkenning</u>	12
<u>Eindtermen</u>	13
<u>Beschouwing</u>	13
<u>Opleidingsleerdoelen eerste studiejaar, per opleidingsblok</u>	16
<u>Opleidingsleerdoelen tweede studiejaar, per opleidingsblok</u>	16
<u>Organisatie</u>	17
<u>Bestuur</u>	17
<u>Raad van Advies</u>	17
<u>Opleidingscoördinatoren en officemanagers</u>	18
<u>Commissies</u>	18
<u>Onderwijscommissieleden</u>	18
<u>Algemene voorwaarden</u>	19

Inleiding

Na een succesvol congres in 2012, *Heel de mens, Integrative Medicine in de praktijk*, is het initiatief geboren voor een opleidingsinstituut in Nederland, de *Academy for Integrative Medicine (AIM)* in navolging van academische instituten voor Integrative Medicine in de Verenigde Staten.

Hieraan wordt meegewerkt door alle pioniers op dit gebied, hoogleraren van diverse medische specialismen, wetenschappers en deskundigen op diverse vakgebieden, in nauwe samenwerking met beroepsverenigingen van artsen die integrale geneeskunde toepassen.

Stand van zaken

- De AIM biedt sinds 2015 een gedegen en unieke opleiding aan in integrale geneeskunde in Nederland.
- De AIM is voorloper in Europa.
- Inmiddels hebben ruim 300 artsen, huisartsen en medisch specialisten, de opleiding met goed gevolg afgerond en is er sinds 2020 een tweede studiejaar.
- Vanaf september 2022 wordt de tweejarige opleiding als één geheel aangeboden.

Herkomst integrale geneeskunde

In de Verenigde Staten is integrale geneeskunde sinds het einde van de 20e eeuw een begrip.

Integrative Medicine wordt in de VS momenteel aan meer dan de helft van alle academische centra onderzocht, gedoceerd en toegepast waaronder de meest prestigieuze als Harvard, Yale en Stanford.

Het Amerikaanse *Academic Consortium for Integrative Medicine and Health*¹ (ACIMH) waarin deze centra zijn verenigd, geeft de volgende definitie (2018):

'Integrative medicine and health reaffirms the importance of the relationship between practitioner and patient, focuses on the whole person, is informed by evidence, and makes use of all appropriate therapeutic and lifestyle approaches, healthcare professionals and disciplines to achieve optimal health and healing.'

De AIM vertaalt dit als volgt: 'Integrale geneeskunde (1) stelt de gelijkwaardige relatie tussen patiënt en zorgverlener centraal, (2) kijkt naar de gehele mens, (3) maakt op basis van wetenschappelijk onderzoek gebruik van alle geschikte therapeutische en leefstijlbenaderingen, zorgprofessionals en disciplines, om zo (4) tot optimale gezondheid en optimaal herstel te komen.'

Over de Academy for Integrative Medicine

De Academy for Integrative Medicine (AIM) is opgericht in 2015 en is momenteel het toonaangevende opleidingsinstituut in Nederland op het gebied van Integrative Medicine.

Het hoofddoel van de AIM is het bevorderen van de implementatie van een integrale

¹ Internetsite Academic Consortium for Integrative Medicine & Health 2018. Beschikbaar via: [Academic Consortium for Integrative Medicine & Health](#).

visie op geneeskunde in de Nederlandse gezondheidszorg.

Om dit doel te bereiken streeft de AIM de volgende subdoelen na:

- het aanbieden, op basis van wetenschappelijke inzichten, van onderwijs gericht op:
 - visie, kennis en vaardigheden ten behoeve van de toepassing van de principes van integrale zorg;
 - het ontwikkelen van een open attitude ten opzichte van gezondheid en gezondheidsbevordering;

de ontwikkeling van de arts, zowel professioneel als persoonlijk;

- het ontwikkelen en onderhouden van netwerken rond integrale zorg en gezondheid;
- het actief bijdragen aan kennisdisseminatie; en
- het agenderen van kennisbehoeften en bijeenbrengen van kennis.

De AIM is nauw verbonden met het *Consortium voor Integrale Zorg en Gezondheid*. Het Consortium voor Integrale Zorg en Gezondheid (CIZG) is een Nederlands samenwerkingsverband van academische en topklinische ziekenhuizen, een GGZ-organisatie en een onderzoeksinstituut. Het CIZG streeft een integraal gezondheidszorgsysteem na met wetenschappelijk onderbouwde, veilige en effectieve behandelingen.

Over de opleidingen

De AIM verzorgt, in nauwe samenwerking met hoogleraren, experts en vooraanstaande onderzoekers, kort- en langlopende opleidingsprogramma's van hoge kwaliteit. Het onderwijs is gebaseerd op de laatste wetenschappelijke inzichten. Het programma is multidisciplinair van opzet en de lessen worden verzorgd door vooraanstaande hoogleraren, betrokken docenten, wetenschappelijke onderzoekers en ervaren beroepsbeoefenaren.

De opleidingen en nascholingen zijn gericht op artsen, tandartsen, en apothekers. Minimaal wordt vereist dat de deelnemer basisarts is of student geneeskunde in de masterfase. Er wordt een beperkt aantal ervaren Physician Assistants en verpleegkundig specialisten toegelaten.

De opleidingen van de AIM zijn gebaseerd op de integrale visie zoals deze in de Verenigde Staten is ontwikkeld, met de nadruk op leefstijlgeneeskunde (voeding, beweging, stressmanagement en zingeving), het systeemdenken en basale kennis van evidence based aanvullende behandelmethoden.

Uitgangspunten van de integrale geneeskunde zijn een meer coachende houding van de arts, de mens als geheel zien, gebruik maken van alle beschikbare therapeutische mogelijkheden waarvoor wetenschappelijke onderbouwing bestaat, en de nadruk op gezondheidsbevordering.

Tijdens de tweejarige opleiding zal de deelnemer zich op deze gebieden verder kunnen ontwikkelen qua kennis en vaardigheden. In het onderwijs is veel ruimte voor uitwisseling van ervaringen, het opbouwen van een professioneel netwerk en voor persoonlijke groei.

Onderwijsconcept

De AIM biedt een tweejarige opleiding aan in integrale geneeskunde en leefstijlgeneeskunde. Na deze tweejarige opleiding zijn er diverse

verdiepingsmogelijkheden in de belangrijkste aanvullende behandelmethoden.

Het onderwijs wordt in deeltijd gegeven. De opleidingsdagen van de beide studiejaar zijn gepland op vrijdagavonden en aansluitende zaterdagen.

Onderwijsvorm

De onderwerpen die binnen de lessen van de Academy for Integrative Medicine behandeld worden, zijn gebaseerd op een duidelijke theorie, wetenschappelijk onderzoek en praktische ervaring. Met behulp van deze onderwijslijn raakt de arts bekend met de theoretische en wetenschappelijke achtergrond van integrale geneeskunde en leert hij/zij deze direct toe te passen in de praktijk door ingebrachte casuïstiek onderling te bespreken, informatie uit te wisselen en deel te nemen aan ervaringsgerichte workshops.

Docenten

Docenten zijn o.a. prof. dr. Hanno Pijl, prof. dr. Frits Muskiet, prof. dr. Dirkjan van Schaardenburg, , dr. Remko Kuipers, dr. Herman van Wietmarschen, prof. dr. Rogier Hoenders, dr. Věra Novotný, drs. Ines von Rosenstiel, prof. dr. Carlo Leget, lector dr. Erik Baars, drs. Karin Pijper, prof. dr. Renger Witkamp, dr. ir. Esther van de Wall, prof. dr. Leonard Hofstra, drs. Pim van Lommel, Marjan Meddens, prof. dr. Jim van Os, drs. Astrid Vester en drs. Monique Tjon-A-Tsien.

Eerste jaar

Tijdens het eerste jaar zal een groot deel van de lessen worden gegeven in de vorm van interactieve colleges. De docenten zijn hoogleraren vanuit verschillende specialismen en artsen vanuit diverse vakrichtingen.

Daarnaast zullen zowel het eerste jaar als tijdens het tweede jaar op de zaterdagochtenden ervaringsgerichte workshops gegeven worden tijdens het *heal the healer* traject. Hiermee wordt aandacht besteed aan de persoonlijke en professionele ontwikkeling van de deelnemer, met oefeningen en allerlei workshops waarbij steeds een ander aspect van de integrale geneeskunde aan bod komt. Zo kan in de breedste zin kennis gemaakt worden met verschillende therapieën, methoden en toepassingen die het zelfherstellend vermogen stimuleren. Door de workshops aan den lijve te ervaren krijgt de deelnemer meer inzicht in de mogelijkheden die deze toepassingen kunnen bieden ter aanvulling op de behandeling.

Tijdens het eerste jaar van de opleiding bestuderen de deelnemers met elkaar NHG-standaarden of specialistische richtlijnen van veel voorkomende aandoeningen om deze zo mogelijk uit te breiden met wetenschappelijk onderbouwde aanvullende methoden. Op de laatste dag van het eerste jaar worden deze 'integrale richtlijnen' groepsgewijs gepresenteerd.

De deelnemer loopt tijdens de opleiding twee dagen stage bij een ervaren IM-arts/specialist. Hiervan wordt een kort verslag gemaakt met gestructureerde vragen en opdrachten.

De deelnemer neemt zelfstandig een integrale anamnese af bij een patiënt en maakt hiervan een helder verslag met diagnoses en een integraal behandelplan.

Aan het begin van het jaar zullen regionale 'peergroups' worden gevormd die begeleid worden door een vaste mentor. Deze groepen zullen driemaal per jaar bij elkaar komen.

Tweede jaar

De nadruk van het onderwijs in het tweede jaar zal liggen op de onderliggende mechanismen waardoor ziekten ontstaan en op de praktische toepassing van *Integrative Medicine* en *Leefstijlgeneeskunde*.

Op vrijdagavond wordt een inleiding gegeven op een specifieke indicatie of staat er een toepassing centraal. Tijdens de avonden is er veel aandacht voor coaching, en persoonlijke en professionele ontwikkeling. De factoren die een rol spelen in de verhouding van de arts tot de patiënt zullen gedurende het curriculum duidelijk worden. Het programma *Heal the healer*, op de vroege zaterdagmorgen (8-9u) loopt in het tweede jaar door.

Het programma van de zaterdagochtenden (10-12:30/13:00) geeft theoretische verdieping over het onderwerp waarna er in de middag (14-16:30/17:00) tijdens een workshop wordt toegewerkt naar praktische toepassing van het geleerde.

Relatie tussen het eerste en het tweede jaar

- Waar in het eerder jaar een introductie wordt gegeven gaat het tweede jaar dieper in op onderliggende fysiologische processen en de toepassing in de praktijk.
- Toegang tot het tweede jaar kan in principe alleen gegeven worden na het succesvol afsluiten van het eerste jaar.

Afgeronde opleiding

Na het behalen van het examen van het eerste jaar ontvangt de deelnemer de 'Aantekening' *Integrale Geneeskunde en Leefstijlgeneeskunde*.

Na afronding van het tweede jaar, die eveneens jaarlijks begin september start, kan men zich *Arts voor Integrale Geneeskunde en Leefstijlgeneeskunde* noemen en als zodanig binnen het eigen werkveld optreden. Deze titel geldt alleen voor BIG-geregistreerde artsen. Voor deelnemers met een andere vooropleiding zal een soortgelijke titel gelden: ... voor *Integrale Geneeskunde en Leefstijlgeneeskunde*.

Locatie

Het onderwijs wordt gegeven in Woudschoten Hotel & Conferentiecentrum, te Zeist, Centraal gelegen op een bosrijk eigen landgoed van 45 hectare is dit een plek om werkelijk tot rust te komen, zodat er ruimte is voor persoonlijke en professionele ontwikkeling.

Tussen al dit groen biedt Woudschoten een sfeervolle accommodatie met 30 zalen en 140 hotelkamers. Het is dus mogelijk om tijdens de opleidingsweekenden te blijven logeren in het hotel. Voor deelnemers van de AIM geldt een kortingsregeling voor de overnachtingen.

Bij hoge uitzondering zullen de lessen op een andere locatie worden gegeven. Hiervan wordt u tijdig in kennis gesteld.

Accreditaties

Voor de beide opleidingsjaren en de nascholingsdagen wordt accreditatie aangevraagd bij:

KNMG AbSg - Accreditatie Bureau Sociale Geneeskunde voor bedrijfsartsen
Artsen Vereniging Integrale Geneeskunde (AVIG)

De Nederlandse Vereniging van Antroposofische Artsen (NVAA)Opleiding

In dit hoofdstuk wordt de tweejarige opleiding kort beschreven. Wij verwijzen naar de

leerdoelen per studieblok en de eindtermen voor de uitgebreide beschrijvingen. Aan het eind van deze studiegids zijn de algemene voorwaarden opgenomen. Door inschrijving geeft de opdrachtgever/deelnemer te kennen deze voorwaarden te accepteren.

Opleidingsdata 2024-2025

Hieronder zijn de data opgenomen van de beide opleidingsjaren:

Blok 1 6 en 7 september 2024

jaar 1 - Introductie- en nascholingsdag eerste jaar IM (alleen zaterdag)

jaar 2 - Fysiologie

Blok 2 11 en 12 oktober 2024

jaar 1 - Practice based Integrative Medicine

jaar 2 - Microbioom en gezondheid

Blok 3 15 en 16 november 2024

jaar 1 - Leefstijlgeneeskunde I: beweging, ademhaling en slaap

jaar 2 - Metabool syndroom

Blok 4 13 en 14 december 2024

jaar 1 - Leefstijlgeneeskunde II: voeding, fysiologie en preventie

jaar 2 - Hormonen

Blok 5 10 en 11 januari 2025

jaar 1 - Leefstijlgeneeskunde III: voeding als medicijn

jaar 2 - Low grade inflammation en oxidatieve stress

Blok 6 7 en 8 februari 2025

jaar 1 - Leefstijlgeneeskunde IV: stressmanagement, zingeving en spiritualiteit

jaar 2 - Immuunsysteem, allergieën en auto-immunziekten

Blok 7 7 en 8 maart 2025

jaar 1 -Systeembioologie en traditionele behandelmethoden TCM/acupunctuur

jaar 2 - Oncologie en epigenetica

Blok 8 11 en 12 april 2025

jaar 1 - Introductie in de homeopatische geneeskunde

jaar 2 - Nieuwe GGZ - neurotransmitters en psyche

Blok 9 23 en 24 mei 2025

jaar 1 - Integrale geneeskunde in de antroposofische (huis)artsenpraktijk

jaar 2 - Bewustzijn, spiritualiteit en verbinding

Blok 10 13 en 14 juni 2025

jaar 1 - Evaluatie, implementatie netwerk, Integrale behandelrichtlijnen

jaar 2 - Integratie 'Leefstijl als Medicijn' - IOP en praktijk

Op de eerste zaterdag van juli vinden normaliter de eindtoets of het examen plaats.

Besloten onderdelen

Beide opleidingsjaren bestaan uit tien blokken en een examen. Elk lesblok bestaat uit een vrijdagavond en de aansluitende zaterdag.

De vrijdagavonden en zaterdagochtenden vóór 10.00 uur zijn alleen toegankelijk voor de deelnemers aan de opleiding.

Bij beide jaren is de laatste opleidingsdag in juni besloten om ruimte te maken voor het onderling behandelen van de studiestof en het presenteren van de groepsopdrachten.

Open onderdelen

Bij het eerste jaar staan de meeste zaterdagen open als nascholingsdag voor (tand)artsen en apothekers.

In het tweede jaar zijn de meeste zaterdagochtenden open voor losse inschrijvingen.

Toelatingseisen

De opleidingen en nascholingen van de Academy for Integrative Medicine zijn bestemd voor artsen. Minimaal wordt vereist dat de deelnemer (basis)arts, tandarts of apotheker. Studenten geneeskunde in de masterfase, Physician Assistants en verpleegkundig specialisten kunnen ook worden toegelaten na overleg met coördinator en bestuur. Hierbij wordt onder andere gekeken naar motivatie en ervaring.

U kunt aan het tweede jaar deelnemen als u het eerste jaar integrale geneeskunde en leefstijlgeneeskunde van de Academy for Integrative Medicine met goed gevolg heeft afgerond.

Studiebelasting

De studiebelasting voor deze tweejarige opleiding bedraagt drie tot vier uur per week.

Lestijden

Het vrijdagavondprogramma duurt van 19.30-21.30 uur. Het zaterdagprogramma start met een besloten ochtendworkshop van 08.00-09.00 uur, gevolgd door het ontbijt, en het dagprogramma duurt van 10.00-17.00 uur.

Portfolio

Van iedere deelnemer wordt verwacht dat deze tijdens het eerste jaar van de tweejarige opleiding een portfolio opbouwt met een stageverslag, verslag integrale casusbespreking, literatuurstudie en uitwerking posteropdracht. De inhoud van het portfolio wordt nader beschreven in de eindtermen.

Peergroup-traject

Van iedere deelnemer wordt verwacht dat deze deelneemt aan peergroup-bijeenkomsten. Dit valt ook onder de 80% aanwezigheidsverplichting

Stage

Binnen de opleiding is een stage van twee dagen in een IM-praktijk verplicht, waarvan ook een schriftelijk verslag wordt gemaakt. Het format hiervoor is opgesteld door de Examencommissie van de onderwijscommissie (OWC).

Lesmateriaal

Presentaties, literatuurlijst en artikelen.

Aanbevolen literatuur eerste jaar:

- Karlien Bongers en Astrid van Koppen, Integrative Medicine, Singeluitgeverijen, 2011, ISBN 9789029575904
- Michael Cohen, Ethics of Complementary and Alternative Medicine Use in Children, Pediatric Clinics of North America, 2007: vol 54#6 dec, pp 875-884
- Rogier Hoenders, Integrative Psychiatry; Conceptual foundation, implementation and effectiveness; Proefschrift, Groningen 2014, ISBN 9789036766845
- Bessel van der Kolk, Traumasporen, Uitgeverij Mens!, 2016, ISBN 9789463160315 SOM: www.specialistenopleidingopmaat.nl
- Remko Kuipers, Het oerdieet, Bert Bakker, 2013, 9789035138155
- Anita Moorjani, Ik moest doodgaan om mijzelf te genezen, Mana/Wea, 2012, ISBN 9789000314614
- Hanno Pijl, Diabetes 2? Maak jezelf beter! Karine Hoenderdos, Fontaine Uitgevers B.V., 2016, ISBN 9789059566651
- David Rakel, Integrative Medicine, Elsevier, 2017, ISBN 978-0323358682
- Robert Sapolsky, Why zebras don't get ulcers, St Martin's press, 2004, ISBN 9780805073690
- Dean Shrock, Why love heals, Dean Shrock, 2009, ISBN 9780981975108
- Trudy Vlot, Het Gezondheidsfundament, Sequana, 2016, ISBN 9789082628807, <http://hetgezondheidsfundament.nl>
- Maaïke de Vries; Tamara de Weijer, Handboek leefstijlgeneeskunde. De basis voor iedere praktijk, Bohn Stafleu van Loghum, 2020, ISBN 9789036823234
- Roeland van Wijk, Light in shaping life, Meluna, 2014, ISBN 9789081884327

Aanbevolen literatuur tweede jaar:

- Pierre Capel Het emotionele DNA. K.PI Education, 2018, ISBN 9789090309637
- Deepak Chopra. Het zelfhelend vermogen. Kosmos Uitgevers, 2018, ISBN 9789021568546
- Joe Dispenza. Jij bent de placebo. Succesboeken.nl, 2017, ISBN 9789492665034
- William Corvriend. Kankervrij. Uitgeverij Lucht, 2020, ISBN 9789492798824
- James Gordon. The Transformation. Uitgeverij HarperCollins Publishers Inc, 2019, ISBN 9780062870711
- James Gordon. Manifesto for a new medicine. Uitgeverij Ingram Publisher Services US, 1997, ISBN 9780201898286
- Judith Kocken. Je bent je eigen medicijn. Uitgeverij Hajefa, 2021, ISBN 9789463310307
- Elly Korzelius. Orthomoleculaire therapie in de praktijk. Uitgeverij Hollandridderkerk B.V., 2019, ISBN 9789492261373
- Bruce H. Lipton. De biologie van de overtuiging. AnkhHermes uitgeverij, 2017, ISBN 9789020213478
- Pim van Lommel. Eindeloos bewustzijn. Uitgever ten Have, 2017, ISBN

9789025906177

- Stephen W. Porges. De polyvagaaltheorie. Uitgeverij Mens! 2019, ISBN 9789463160407
- Leo Pruimboom. Word weer mens. Uitgeverij Plumtree Editorial – Artgerecht GmbH, 2019, ISBN 9789082641530
- Aviva Romm. Hormone intelligence. Uitgeverij HarperCollins Publishers Inc, 2021, ISBN 9780062796219
- Alberto Villoldo. Mind body spirit. AnkhHermes uitgeverij, 2019, ISBN 9789020216264
- Jurgen Zwaan. De voedingswijzer. Uitgeverij Succesboeken.nl, 2017, ISBN 9789492665058
- Jurgen Zwaan. De supplementenwijzer. Uitgeverij Succesboeken.nl, 2013, ISBN 9789079872695
- Maurits in 't Veld en Majella van Maaren, Naar klinische intuïtie, Bolk's Companions, 2021

Vrijstelling

In speciale gevallen kan voor onderdelen vrijstelling verleend worden door de examencommissie. Stel hiervoor een brief op met de exacte onderdelen waarvoor u vrijstelling vraagt en stuur eventuele bewijsstukken mee. Aanvragen kunnen worden verstuurd naar info@aim-edu.nl

Uitstel

Indien u uitstel voor de uiterste inleverdatum van de opdracht aanvraagt kan dit voor bepaalde tijd worden verleend. Aanvragen tot uitstel kunnen worden gericht aan de examencommissie via info@aim-edu.nl

Examenreglement

Het vrijdagavond programma, de zaterdagochtend workshop én het geaccrediteerde zaterdag programma zijn allemaal verplicht. Om aan het examen deel te kunnen nemen hanteren wij een 80% (fysieke) aanwezigheidsplicht. Dit betekent dat bijv. een vrijdagavond en twee zaterdagen gemist zouden kunnen worden om nog binnen de marge te zitten.

Examen

In dit studiejaar zal de beoordeling van het eerste jaar georganiseerd worden via het Leerplein, de digitale leeromgeving waarop ook de opdrachten, de lessen en opnames worden geplaatst.

Er wordt één keer per jaar (meestal eerste zaterdag van juli) een examen Integrale Geneeskunde en Leefstijlgeneeskunde georganiseerd als afsluiting van de tweejarige opleiding.

Herkansing

Indien u een onvoldoende voor een of meerdere opleidingsopdrachten haalt, zal door de examencommissie nader worden besloten of herkansing realistisch is. Als reeds een voldoende voor de opdracht is behaald, kan deze niet worden herkanst ten behoeve van een hoger cijfer.

De herkansingsdata voor het examen zullen nader worden gecommuniceerd.

Diploma

Met het afronden van het eerste jaar wordt verkregen, de 'Aantekening Integrale Geneeskunde en Leefstijlgeneeskunde'.

Na afronding van het tweede jaar wordt een diploma verkregen en de titel: 'Arts voor Integrale Geneeskunde en Leefstijlgeneeskunde'. Voor andere disciplines geldt een soortgelijke titel, waarbij het woord 'arts' is vervangen door de juiste titel.

Praktische informatie

Studiekosten

€ 4.950 per studiejaar inclusief inschrijfgeld, tien lesblokken, peer-group traject en het afsluitende examen.

Bij inschrijving vóór 1 augustus 2024 bedraagt het inschrijfgeld per studiejaar € 4.750.

Bij het inschrijfgeld zijn het digitale lesmateriaal, ontbijt, koffie/thee/snacks en lunch inbegrepen. Het inschrijfgeld kan ook voldaan worden in tien termijnen. Elke maand gedurende de tien blokken ontvangt u daartoe dan een factuur.

Overnachtingen zijn niet inbegrepen. Echter, dankzij een speciale prijsafspraken krijgt u als deelnemer de mogelijkheid om met korting te overnachten bij de opleidingslocatie. Het secretariaat informeert u tijdig over de kortingscodes van de locaties.

Studiefinanciering

Bij problemen met het financieren van de studie kunt u met ons contact opnemen via info@aim-edu.nl.

Erkenning

De Academy for Integrative Medicine is CRKBO gecertificeerd. Dit betekent dat de AIM als onderwijsinstelling erkend is en vrijgesteld is van BTW.

Eindtermen

Beschouwing

Definitie Integrative Medicine

© 2018 Academic Consortium for Integrative Medicine & Health:

Integrative medicine and health reaffirms the importance of the relationship between practitioner and patient, focuses on the whole person, is informed by evidence, and makes use of all appropriate therapeutic and lifestyle approaches, healthcare professionals and disciplines to achieve optimal health and healing.

Internetsite Academic Consortium for Integrative Medicine & Health 2018. Beschikbaar via: [Academic Consortium for Integrative Medicine & Health](#).

De AIM vertaalt dit als volgt: *'Integrale geneeskunde (1) stelt de gelijkwaardige relatie tussen patiënt en zorgverlener centraal, (2) kijkt naar de gehele mens, (3) maakt op basis van wetenschappelijk onderzoek gebruik van alle geschikte therapeutische en leefstijlbenaderingen, zorgprofessionals en disciplines, om zo (4) tot optimale gezondheid en optimaal herstel te komen.'*

Geïnspireerd door dr. Rogier Hoenders: Hoenders HJR. *Integrative Psychiatry; Conceptual foundation, implementation and effectiveness*. Proefschrift Rijksuniversiteit Groningen; 2014. p. 212.

Uitwerking naar de Nederlandse situatie:

1. Stelt de therapeutische relatie tussen patiënt en hulpverlener centraal

- De behandelaar als coach
- Gelijkwaardigheid tussen behandelaar en patiënt
- Een sfeer van vertrouwen
- Stimuleren van de autonomie van de patiënt waarbij de regie zoveel mogelijk bij de patiënt ligt

2. Kijkt naar de gehele mens

- De mens als eenheid van lichaam en geest
- Fysiek, emotioneel, mentaal en spiritueel
- Contextgeneeskunde
- Biografie
- Systeemgeneeskunde:
 - De mens als geheel van systemen: mens, organisme, organen, cellen en moleculen
 - De mens als onderdeel van een sociaal/cultureel systeem: gezin, familie, buurt, stad/regio, land etc.

3. Maakt op basis van wetenschappelijk onderzoek gebruik van alle geschikte therapeutische en leefstijlbenaderingen

- Alle behandelmethoden met een wetenschappelijke onderbouwing
- Volgens het 'ethisch raamwerk' (Cohen: effectiviteit en veiligheid)
- De wens van de patiënt en de ervaring van de behandelaar spelen hierbij een rol
- Leefstijlgeneeskunde: beweging, ademhaling, slaap, voeding als preventie en als medicijn, stressreductie, ontspanning, zingeving en spiritualiteit

4. Om zo tot optimale gezondheid en optimaal herstel te komen

- Gezondheidsbevordering, onder het motto: 'gezondheid bevorderen zover het mogelijk is, klachten verlichten als het nodig is'
- Placebo in plaats van notebook; het placebo-effect als krachtige ondersteuning voor een optimale behandeling
- Zelfhelend vermogen centraal
- Helende omgeving: huis, buurt, dorp/stad, natuur; praktijkruimte, gezondheidscentrum en ziekenhuis (gezondheidshuis?)
- Muziek, kunst en creativiteit
- Aandacht voor gezin, familie, vrienden en andere sociale factoren

Op basis van deze omschrijving van IM leidt de AIM artsen op om

- integraal te denken en te handelen;
- zich niet alleen als deskundige maar ook als coach naast de patiënt op te leren stellen;
- ten behoeve van de patiënt te leren samenwerken binnen de eigen en met andere beroepsgroepen in de gezondheidszorg en kennis te nemen van aanvullende gezondheidszorgsystemen;
- samen met de patiënt gezondheid en herstel te bevorderen en zo nodig ziekte of klachten te verlichten;
- te komen tot een duurzame vorm van geneeskunde, waar bij alle ziekten oog is voor veilige en effectieve behandelingen en het bevorderen van de kwaliteit van leven.

Om dit mogelijk te maken, is voor de arts een ondersteuning gewenst van de eigen persoonlijke en professionele ontwikkeling in deze richting.

De AIM biedt een tweejarige opleiding aan waarna de arts een diploma kan ontvangen voor 'Arts voor Integrale Geneeskunde en Leefstijlgeneeskunde'. Deze arts heeft zich gespecialiseerd in de integrale geneeskunde en leefstijlgeneeskunde en kan daarnaast ook gespecialiseerd zijn in een of meer aanvullende behandelmethoden.

De AIM heeft eindtermen opgesteld voor het verkrijgen van de 'Aantekening' na het eerste studiejaar, en een register van de artsen met deze afgeronde specialistische opleiding bijhouden. Tevens zal de AIM zorgdragen voor na- en bijscholing op het gebied van Integrale Geneeskunde.

Met de erkenning van de AIM als opleidingsinstituut vanuit de beroepsvereniging Artsen Vereniging Integrale Geneeskunde (AVIG), vindt voor de betreffende artsen de toegang tot die beroepsvereniging plaats.

De 'Aantekening' die men na afronding van het eerste studiejaar mag hanteren, houdt in dat men binnen de eigen praktijk in staat is adviezen te geven op het gebied van integrale geneeskunde en leefstijlgeneeskunde.

Alle studenten van de AIM kunnen *algemeen lid* worden van de AVIG. Hierbij worden de consulten echter nog niet vergoed en is de arts ook nog niet aangesloten bij geschilleninstantie SGCIG.

Om *volledig registerlid* te worden is het de bedoeling om ook het tweede jaar te volgen en daarmee de titel 'Arts voor integrale geneeskunde en leefstijlgeneeskunde' te behalen. (De Engelse benaming is: Medical Doctor for (of 'specialized in') Integrative Medicine and Lifestyle Medicine.)

Alle lidmaatschapsvormen van de AVIG staan duidelijk in een kort overzicht op de website <https://avig.nl/lidmaatschap/>.

Opleidingsleerdoelen eerste studiejaar, per opleidingsblok

Blok 1:
De deelnemend arts:
<ul style="list-style-type: none"> • kent de definitie van integrale geneeskunde (de vier pijlers van de integrale visie op de geneeskunde) • kent het ethisch raamwerk (effectiviteit en veiligheid) aan de hand waarvan behandelaar en zorgvrager samen (shared decision) keuzes kunnen maken uit alle behandelmethodes • kent de definitie van en de basisvaardigheden die dokter en patiënt van de toekomst nodig hebben om leefstijl-geneeskunde in de praktijk toe te passen • kent de definities van gezondheid en ziekte van de WHO en Machteld Hubert (Positieve Gezondheid). • kent het 'spinnenwiel' en weet deze toe te passen in de praktijk. • Heeft kennis van de basisprincipes en van de mogelijkheden van integrale psychiatrie

Opleidingsleerdoelen tweede studiejaar, per opleidingsblok

Blok 1:
De deelnemend arts:
<ul style="list-style-type: none"> • Kent de verschillen tussen salutogenese en reductionistisch denken, naar analogie van fysiologie en pathologie denken en kan hiernaar handelen • Heeft kennis van de polyvagaal theorie, neuroceptie, de rol van de nervus vagus en kennis van de toepassing in de praktijk • Heeft kennis van de neurofysiologie van mindfulness/spiritualiteit - toepassing in de praktijk • Draagt IM uit door middel van een preventieve en gezondheidsbevorderende leefstijl op persoonlijk vlak • Kan naar eigen inzicht het best verkregen wetenschappelijk bewijs vinden, selecteren, beoordelen en toepassen. Dit o.a. volgens PICO model, EBM en CARE checklist voor case reports. Gericht op de integrale geneeskunde

Organisatie

De AIM heeft een bestuur, een onderwijscommissie en een Raad van Advies. De personen die zich inhoudelijk inzetten voor het onderwijsprogramma zijn de onderwijscoördinatoren, de officemanagers, de leden van de onderwijscommissie, de dagvoorzitters en de docenten.

Bestuur

In het bestuur hebben de volgende personen zitting:

- Voorzitter: Frans Kusse, arts voor integrale geneeskunde, voorzitter van de Artsen Vereniging Integrale Geneeskunde (AVIG), redactiecoördinator van het Tijdschrift voor Integrale Geneeskunde (TIG)
- Vice-voorzitter: Monique Tjon-A-Tsien, huisarts, kaderarts hart- en vaatziekten en instructeur adem- en koudetraining
- Vice-voorzitter: Bea Tanis
- Penningmeester: Gerard Wiringa, arts voor integrale geneeskunde en leefstijlgeneeskunde
- Secretaris: Laura Fleur

Raad van Advies

De AIM kent een Raad van Advies waarin de volgende personen zitting hebben:

- Dr. Erik Baars, arts(n.p.)-epidemioloog. Lector Antroposofische Gezondheidszorg, Hogeschool Leiden. Senior-onderzoeker Gezondheidszorg, Louis Bolk Instituut.
- Drs. Martine Busch, directeur van het Van Praag Instituut.
- Dr. Marianne van der Heijden, onderzoeker bij de afdelingen Inwendige Geneeskunde en Kinderchirurgie van het Erasmus MC-Sophia Kinderziekenhuis. Medisch antropoloog en gepromoveerd op de effectiviteit van muziek interventies bij pijn en angst.
- Dr. Rogier Hoenders, psychiater, senior onderzoeker en deelopleider volwassenenpsychiatrie van Lentis. Tevens is hij oprichter en manager behandelzaken van het Centrum Integrale Psychiatrie van Lentis.
- Prof. dr. Leonard Hofstra, hoogleraar Cardiologie aan VU University Medical Centre Amsterdam.
- Drs. Philip J. Idenburg MBA, Managing Partner BeBright & Initiator Diagnose healthcare transformation program en auteur van o.a. Diagnose 2025.
- Prof. Connie Jimenez, hoogleraar Medische Oncologie, Amsterdam UMC. Hoofd translationeel onderzoekslaboratorium dat met innovatieve massaspectrometrie systeembioologische inzichten genereert in kanker, dementie en cardiovasculaire ziekten.
- Prof. dr. Carlo Leget, hoogleraar Zorgethiek en bijzonder hoogleraar Zingeving en Ethiek in de palliatieve zorg.
- Dr. Eva Noorda, oncologisch chirurg in Isala Zwolle. Naast de borstkankerzorg, zet zij zich in voor integratieve zorg in het ziekenhuis en het landelijk opleiden en informeren van zorgprofessionals op het gebied van leefstijl en evidence based complementaire zorg. Zij denkt graag mee over de zorg van de toekomst en de rol van de AIM hierin.
- Prof. dr. Jim van Os, hoogleraar Psychiatrie en voorzitter van de Divisie Hersenen UMC Utrecht.

- Ines von Rosenstiel, kinderarts en arts voor Integrative Medicine
- Prof. dr. Sarah Durston
- Prof. dr. Hanno Pijl, internist-endocrinoloog op de Afdeling Interne Geneeskunde en hoogleraar diabetologie (LUMC).
- Prof. dr. Dirkjan van Schaardenburg, hoogleraar Reumatologie, in het bijzonder vroege diagnostiek en behandeling van reumatische ziekten, aan de Faculteit der Geneeskunde van de Universiteit van Amsterdam (AMC-UvA).
- Dr. Esther van de Wall, psychiater met specialisatie in de kinder- en jeugdpsychiatrie.

Opleidingscoördinatoren en officemanagers

- Opleidingscoördinatoren basisjaar: Rianne Toenhake
- Opleidingscoördinator verdiepingsjaar: Astrid Vester
- Algemeen opleidingscoördinator: Frans Kusse
- Officemanagers: Elisa Cruys, Laura Fleur, Odilia van der Kleij, Margriet Schouten, Corine Teeuwen

Commissies

De Academy for Integrative Medicine kent de volgende commissies:

- Examencommissie
- Toelatingscommissie
- Accreditatiecommissie
- Klachtencommissie
- Wetenschapscommissie
- Onderwijscommissie

Onderwijscommissieleden

- Willemijn Guldenaar, arts voor integrale geneeskunde en onderwijsdeskundige
- Frans Kusse, arts voor integrale geneeskunde en voorzitter onderwijscommissie
- Gio Meijer, arts voor integrale geneeskunde, gespecialiseerd in homeopathische geneeskunde
- Charlotte Simons, arts voor integrale geneeskunde, acupunctuur en yogadocente
- Drs. Monique Tjon-A-Tsien, huisarts integrale geneeskunde, kaderarts hart- en vaatziekten en koudetrainer
- Rianne Toenhake, arts voor integrale geneeskunde en leefstijlgeneskunde
- Astrid Vester, arts voor integrale geneeskunde, gespecialiseerd in leefstijlgeneskunde
- Bea Tanis, internist-hematoloog/oncoloog en epidemioloog, arts voor integrale geneeskunde en leefstijlgeneskunde

Algemene voorwaarden

1. Doelgroep en aanvangsniveau

De opleidingen en nascholingen van de Academy for Integrative Medicine (AIM) zijn bestemd voor artsen. Minimaal wordt vereist dat de deelnemer basisarts is, of daarvoor afstudeert.

Voertaal van de opleidingen is Nederlands. Dit tenzij in de opleidingsomschrijving op de website anders wordt aangegeven.

2. Aanmelding

Aanmelding vindt plaats via de website van de AIM (www.aim-edu.nl) door het invullen van het inschrijfformulier en is definitief na ontvangst van de betaling van het inschrijfgeld.

De inschrijving vindt plaats in volgorde van ontvangst van de betaling. Zodra de betaling is binnengekomen, ontvangt u een factuur waarop vermeld staat: Uw betaling is in goede orde ontvangen. Deze factuur is tevens uw bewijs van inschrijving.

Indien u zich vlak voor aanvang van een nascholingsdag meldt aan de zaal, wordt het inschrijfgeld verhoogd met een 'toeslag aan de deur' van € 25,-.

3. Herroeping/bedenktijd

U heeft het recht om uw inschrijving tot 14 dagen na datum van inschrijving zonder opgave van reden te annuleren. U krijgt dan uw volledige inschrijfgeld binnen 14 dagen na annulering teruggestort. Om gebruik te maken van dit recht kunt u contact opnemen met info@aim-edu.nl. De bedenkt termijn geldt tot aanvang van de nascholing. Deze bedenkt termijn geldt ook indien de deelnemer de cursus boekt en het bedrijf of werkgever deze betaalt. Indien het bedrijf het contract sluit geldt geen bedenktijd.

4. E-mail en website

E-mail is een efficiënte vorm van communicatie tussen het secretariaat van de AIM en de deelnemers aan een opleiding. Het bewijs van deelname ontvangt u per e-mail. Daarom verzoeken wij u om uw e-mailadres in te vullen op het inschrijfformulier. Raadpleeg ook regelmatig de website van de AIM voor actuele informatie.

5. Vragen en beschikbaarheid secretariaat

Vragen van administratieve aard of met betrekking tot het onderwijs kunnen per e-mail gesteld worden aan info@aim-edu.nl. U ontvangt zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen twee weken bericht.

6. Facturering

De prijs voor de opleidingen is inclusief digitaal lesmateriaal, ontbijt, koffie, thee en lunch. Tussentijdse prijswijzigingen zijn voorbehouden en de prijzen worden jaarlijks geïndexeerd. Het inschrijfgeld dient voor aanvang van de opleiding/nascholing te zijn voldaan. Bij niet vooraf betalen kan de AIM de toegang tot de opleiding weigeren. Alle kosten ontstaan door wanbetaling, zijn voor rekening van de deelnemer.

7. Conditie waaronder een opleiding niet door kan gaan

De AIM behoudt zich het recht voor om bij 45 of minder inschrijvingen voor de

basisopleiding en 40 deelnemers of minder voor de verdiepingsopleiding de start uit te stellen en de inschrijvingstermijn te verlengen. U wordt hiervan 1 week van tevoren per e-mail op de hoogte gebracht. De volgende startdatum is dan de eerstvolgende datum in de originele planning van de opleiding.

8. Conditie waaronder een nascholing niet door kan gaan

De AIM behoudt zich het recht voor om bij 30 of minder inschrijvingen voor een nascholing op locatie deze niet door te laten gaan. U wordt hiervan 1 week van tevoren per e-mail op de hoogte gebracht. Het inschrijfgeld wordt 100% gerestitueerd.

Indien een nascholing onverwachts geen doorgang kan vinden in verband met verhindering van de docent, zal een nieuwe datum worden voorgesteld. Indien de nieuwe datum niet schikt, wordt het inschrijfgeld 100% gerestitueerd.

9. Annuleringen

Voor annulering na het verstrijken van de bedenktijd gelden de volgende regels:

Tot uiterlijk drie weken voor aanvang van de opleiding wordt € 10,- administratiekosten in rekening gebracht.

Bij annulering in de periode tussen drie weken en één week voor aanvang van de opleiding wordt vijftig procent van de studiekosten in rekening gebracht.

Bij annulering binnen een week voor aanvang van de opleiding wordt het gehele bedrag van de studiekosten in rekening gebracht.

De AIM biedt in dat geval de mogelijkheid om volgend studiejaar opnieuw in te schrijven tegen een gereduceerd tarief van vijftig procent.

Bij niet verschijnen van de deelnemer is het gehele bedrag van de studiekosten verschuldigd.

Het annuleren van de opleiding dient schriftelijk plaats te vinden.

10. Intellectueel eigendom

De Academy for Integrative Medicine investeert veel in goed studiemateriaal en behoudt zich alle rechten voor met betrekking tot het studiemateriaal.

De opdrachtgever/deelnemer is niet gerechtigd materiaal waarop auteursrechten of andere rechten berusten op enigerlei wijze aan derden af te staan of in gebruik te geven.

Het copyright berust bij de AIM.

11. Acties

Voor speciale acties kunnen afwijkende of aanvullende voorwaarden gelden. Deze staan dan vermeld op de website en het inschrijfformulier dat bij de speciale actie hoort.

12. Geheimhouding

De AIM gaat vertrouwelijk om met uw persoonsgegevens. Zie ook onze privacyverklaring.

13. Acceptatie

Door inschrijving geeft de opdrachtgever/deelnemer te kennen deze voorwaarden te accepteren.